

redovně!

[Handwritten signature]

Posudek na diplomovou práci Pavly Vitouškové

Novodobé dějiny protestantismu na Mostecku

Práce Pavly Vitouškové má 235 stran + 8 stran s titulem, anotací a obsahem (chybně nejsou očíslované). Vlastní text má rozsah o 150 stran, seznam literatury 6 stran. Práce má celkem 4 přílohy (3 vzpomínkového charakteru, a rozsáhlou fotografickou přílohu).

Po formální stránce diplomová práce Pavly Vitouškové dostatečně splňuje stanovené parametry. Výhrady lze formulovat k nekonsistentnímu užívání kritického aparátu. Poměrně často autorka neodkazuje na přesné stránky pramenů, kde se citát nebo informace vyskytuje. V seznamu literatury nejsou uvedeny primární prameny, přičemž práce čerpá velmi často z archivních písemností.

Cíl práce je zjistit, jak se dějiny evangelíků na Mostecku vyvíjely. Autorka k tomu má svou vlastní motivaci, když se před časem zapojila do evangelického sboru v Mostě. S velkou vervou a zaujetím se v práci zabývá dějinám mosteckého protestantismu, kvůli čemuž strávili mnoho hodin v místních a oblastních archivech.

Ač se autorka ve své práci soustředí především na moderní církevní dějiny na Mostecku, první dvě kapitoly věnuje dějinám reformace v regionu. Popisuje, jak česká reformace ovlivnila historický vývoj Mostecku (např. obléhání Mostu husity) a jak se s příchodem luterství z druhé strany Krušných hor stalo většinou evangelickým. Zde je významný osud kostela Nanebevzetí Panny Marie, který se v 16. století stal jediným simultánním kostelem v Českých zemích, použitý jak římskými katolíky, tak i stoupenci reformace. Z církevněhistorického hlediska je toto období velmi zajímavé, protože ukazuje, jak byly hranice mezi oběma stranami sporu o reformu církve prostupné (autorka se např. na str. 30 zmiňuje o případech, kdy kněz podával jak pod obojí jedné skupině obyvatelstva, tak i pod jednou druhou skupině). Vážnější nedostatek v této části je, že autorka nečerpá z odborné literatury např. o husitských válkách nebo o náboženské situaci na Mostecku, která vyšla v posledních letech.

Od třetí kapitoly se práce soustředí na novodobé dějiny. Třetí kapitola pojednává o dvou podmínkách, které ovlivnily dějiny Mostecku: uhlí a etnická kompozice regionu. Zde lze formulovat výhrady k tomu, jak obsírně autorka analyzuje termín „Sudety“ a to částečně na základě obecných internetových pramenů (Wikipedia).

Čtvrtá kapitula přináší součet a popis církevních budov v Mostě. Jejich slavná historie má v sobě zároveň velkou tragédii, která spočívá především v tom, že žádná z těchto budov už neexistuje – s výjimkou posunutého kostela Nanebevzetí Panny Marie.

V páté kapitole autorka prezentuje zrod sboru v Mostě (včetně kazatelských stanic). Region přitahoval některé výrazné evangelické kazatele od Václava Šuberta po Otokara Fundu. Jeho význam a historie proto nestojí na okraji společenského a celocírkevního dění, nýbrž jeho příběh odráží dramatický historický vývoj českých zemí. Sbor (filiální) viděl mírný nárůst ve 20. letech, který ale byl prudce zastaven v důsledku odtržení Sudet v r. 1938. Sbor fakticky zanikl a musel být obnoven po válce. Poválečné dějiny sborů patří k nejdramatičtějším kvůli výměně obyvatelstva v pohraničí, diskontinuitě v jeho identitě a kvůli zničení historického města Most. Šestá kapitola proto vylíčí velmi podrobně peripetie kolem sídla mosteckého (a litvínovského) sboru.

Díky bádání v archivech a důkladnému studiu literatury se autorce podařilo sestavit velmi kompletní portrét protestantismu na Mostecku v moderních dějinách. Část o období reformace patří k slabší části práce. Podstatná výhrada k použité literatuře je, že autorka nepoužila novější studie k dějinám Mostu: např. Matěj Spurný, *Most do budoucnosti. Laboratoř socialistické modernity na severu Čech*, Praha: Karolinum, 2016, nebo Michaela Ottová a Jan Royt, *Kostel Nanebevzetí Panny Marie v Mostě v době konfesních změn (1517-1594)*, Ústí nad Labem: Národní památkový ústav ve spolupráci s Filozofickou fakultou Univerzity Karlovy, 2014.

Autorka vynechala otázku po teologickém směřování evangelického sboru, který byl po válce velmi rozmanitý ve své kompozici. Dále si v práci nekladla interpretační otázky, které z tohoto příběhu vyplývají: Jak se mostečtí evangelíci vyrovnávali a vyrovnávají s tím, že jejich region je nejsekularizovanější v Česku (Funda má ve svých vzpomínkách některé použitelné postřehy)? Do jaké míry jsou mostecké církevní dějiny reprezentativní pro církevní dějiny celé země?

Rád doporučuji diplomové práce Pavly Vitouškové k obhajobě a navrhuji klasifikaci C (dobře).

Peter Morée

11.9.2018